

Vélemény
a
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
2013. szeptember 30-i 3.0 verzió munkaközi változatáról

dr. Rigó Mihály
okl. erdőmérnök
okl. építőmérnök

A forrás: http://www.nfu.hu/forum_pate/29

A címben lévő hosszú nevű programot a továbbiakban TOP-ként említem, melyről a véleményemet az alábbi 4 pontban írom le. Ugyanígy a különféle operatív programokra OP-ként hivatkozok.

1. Mindenek előtt: legyen vidéken is munkahely!

1.1 A KKV-ok

Munkahelyet Magyarországon mai ismereteink szerint a KKV-ok képesek teremteni.

Ehhez azonban ehhez illő gazdasági környezet kellene. Ez azt jelenti, hogy elbírálásuk azonos legyen a multi cégekével, **ne legyenek saját hazájukban másodrendűek**, tőkehiányuk megszűnjön, kapjanak kedvezményt az adózásnál, **patrióta legyen a gazdaságpolitika, megszűnjön Magyarország túlglobalizáltsága**, a multikkal oly elnéző hatóságok hagyják őket is élni, a multiknál legyen végre kikötve működésük egyik feltételeként a magyar KKV-os beszállítói arány.

A nagy értékű infrastrukturális beruházásokat a folyamat végén lényegében a KKV-ok végzik! A haszon mégsem náluk jelenik meg, hanem a multi generálvállalkozóknál!

A mai generálvállalkozói rendszer csak két szereplő érdekét szolgálja. Az egyik a hasznot lenyúló multi, míg a másik a magyar beruházó, lebonyolító cég, akinek így könnyebb, mintha **természetes részekre szednék** szét a teljes munkát. A természetes részekre szedés után a részenkénti versenyeztetés szolgálná a KKV-k és a magyar társadalom érdekeit! Teljesen nyilvánvaló az, hogy egy kisebb falattal egy kisebb cég is elbírna! **A mai sokszintű alvállalkozói rendszer lényében KKV-ellenes!** A természetes részekre szedést a valódi, a korábbi magyar kapitalizmusban napi gyakorlat volt. Ma sincs ennek műszaki akadálya, hiszen minden természetes résznek meg van a műszaki megfeleléség igazolásának lehetősége. Ma ezt a generálvállalkozó koordinálja, a magyar társadalom elkényelmesedett képviselője helyett. Sokba kerül ez a kényelem a magyar társadalomnak!

Nyilvánvaló, hogy azok az erők, amelyek a mai áldatlan helyzetet előállították ma is aktívak és eszük ágában sincs érdemi lépést tenni a KKV-ok érdekében. Megemlítik ugyan, de továbbra is elgáncsolnak mindent, mely a KKV-ok mostoha helyzetén javítana, minden csak a szavak szintjén van. A 13. oldal címe jól jellemzi még a mai helyzetet is: „Az operatív program fejlesztési irányainak hozzájárulása az EU céljaihoz”. Nem a magyar célokhoz kellene már

vége igazodni? A globalizátorok érdeke ugyan egy érdek, de van ezzel szemben társadalmi érdek is. A KKV előfordul ugyan érintőlegesen több OP-ban, de érdemben szinte sehol. A TOP miért nem a KKV-k stratégiája?

Javaslom: a fontossága miatt legyen a KKV-oknak önálló magyar stratégiája!

1.2 A munkahelyteremtés és a KKV-k és az EU anyagaiban

EURÓPA 2020 Stratégia: Hazai és uniós számszerű célkitűzések

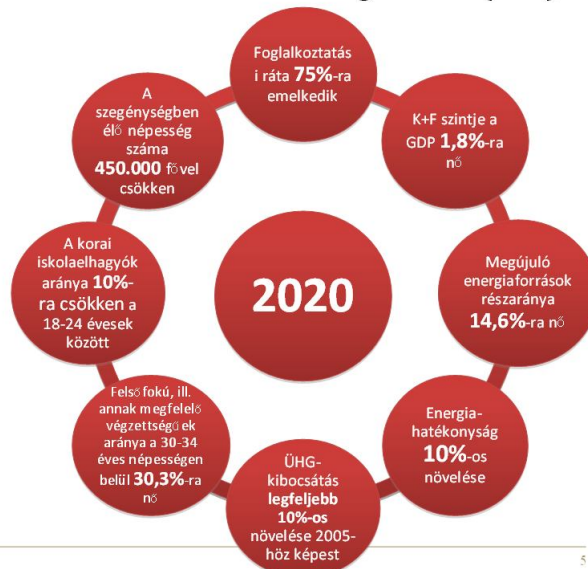
NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

EU 2020 célkitűzések:

- a 20–64 évesek legalább 75 %-ának munkahellyel kell rendelkeznie;
- az EU GDP-jének 3 %-át a K+F-re kell fordítani;
- energia/klíma:
 - ÜHG gázok kibocsátásának 20%-os csökkentése;
 - Energiahatékonyság 20%-os növelése;
 - Megújuló energia részarányának 20%-os növelése.
- Az iskolából kimaradók arányát 10 % alá kell csökkenteni, és el kell érni, hogy az ifjabb generáció 40 %-a rendelkezzen felsőoktatási oklevéllel;
- 20 millióval csökkenteni kell a szegénység kockázatának kitett lakosok számát.

Hazai célkitűzések a

Nemzeti Reform Programban (NRP):

Az alaplú az EU2020 stratégia, melyben helyéhez illően az első helyen van a munkahelyteremtés.

Javaslom: nálunk is az első helyen a munkahelyteremtés, azaz mindenek előtt legyen!

FEJLESZTÉSI FÓKUSZOK: Az Európai Unió által meghatározott 11 tematikus célkitűzés, amelyre a 2014-2020-as időszakban a fejlesztéspolitika épül

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

Az EU tematikus célkitűzései:

1. A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése;
2. Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása;
3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása;
4. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
6. A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
7. A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban;
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése;
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem;
10. Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás;
11. Az intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás.

6

Forrás: Bálint Eszter Nemzetgazdasági Minisztériumi főosztályvezető előadása: A 2014-2020-as fejlesztési időszak forrásainak tervezése címmel 2013. október 28-án.

http://www.mtvsh.hu/partnerseg_a_fenntarthatosagert_konferencia_eloadasok

Az EU tematikus célkitűzései között 3. helyen szerepel a KKV! Nálunk miféle szándék miatt keveredik el a sok szempont, cél között sokadik szempontnak a KKV? Kik nem tudják Magyarországon az EU szintjén kezelni a fontossági sorrendeket, és miért? Miért nem követik a magyar OP-ok az EU rangsorait?

A KKV mellett az EU-ban kiemelt jelentőségű a K+F-re fordított források aránya is! Súlyos aránytalanság az is, hogy míg az EU 3%-ot tart követendőnek, mi a megcélazzuk ennek a felét! Ez így a lemaradásunk, a periférián rögzítésünk programja lesz, mely újabb évtizedekre garantálja a lemaradottságunkat, kiszolgáltatottságunkat, szuverenitásunk elvesztését! Milyen érdekből?

2. Az élhető vidék és a területi kiegyensúlyozottság

A Partnerségi Megállapodás fenntartható fejlődést előmozdító elemei

2/2.

▪ Élhető vidék – területi kiegyensúlyozottság

- Helyi, térségi fejlesztések fontossága
- A helyi gazdasági rendszerek helyreállítása
- Felelős területi szereplők (a térségileg decentralizált fejlesztési csomagok tervezésének felelősei)
- Térségileg decentralizált fejlesztések

Forrás: Bálint Eszter Nemzetgazdasági Minisztériumi főosztályvezető előadása: A 2014-2020-as fejlesztési időszak forrásainak tervezése címmel 2013. október 28-án.

http://www.mtvsh.hu/partnerseg_a_fenntarthatosagert_konferencia_eloadasok

2.1 A helyzet felismerése

„Az országon belül **jelentős területi eltérések** figyelhetők meg a társadalmi, gazdasági és környezeti adottságok terén, valamint a társadalom és a gazdaság fejlettségében.” A felismerés hiába pontos, de kevés akkor, ha a nagy gond megoldására szinte semmi sem történik.

2.2 Korábbi, a témához illő, írásaim

http://www.mernokkapu.hu/fileok/2/Videk_es_Budapest-2m-2.pdf

http://www.mernokkapu.hu/fileok/2/Lenyomott_mezogazdasag_.pdf

http://www.mernokkapu.hu/index.php?n=5&tartalom_id=354&area=5&kulcsszo=rigó

2.3 A versenyképesség miért csak egy régióban fontos?

Forrás: Bálint Eszter Nemzetgazdasági Minisztériumi főosztályvezető előadása: A 2014-2020-as fejlesztési időszak forrásainak tervezése címmel 2013. október 28-án.

http://www.mtvsh.hu/partnerseg_a_fenntarthatosagert_konferencia_eloadasok

Az operatív programok tervezésének indikatív forrásallokációja
(a rendelkezésre álló források %-ában)

Operatív Program	Indikatív forrásallokáció a források %-ában
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program [GINOP] (Tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	39,40%
Terület- és Településfejlesztési Operatív program [TOP] (Tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	16,15%
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív program [VEKOP] (Tervezhető alapok ERFA, ESZA) (A rendelkezésre álló források kiegészíthetők a 15%-os földrajzi rugalmasság terhére.)	3,55%
<i>Központi és területi gazdaságfejlesztés összesen</i>	<i>= 59,10%</i>
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program [EFOP] (Tervezhető alapok: ESZA, ERFA)	10,94%
Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP [KEHOP] (Tervezhető alapok: Kohéziós Alap, ERFA)	14,77%
Integrált Közlekedésfejlesztés Operatív Program [KOP] (Tervezhető alapok: Kohéziós Alap, ERFA)	13,69%
Végrehajtási Koordinációs Operatív Program (Tervezhető alap: Kohéziós Alap)	1,50%
Összesen	= 100,00%

Megjegyzések: A táblázatban szereplő allokációs arányok és indikatív összegek az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA) és a Kohéziós Alap (KA) által társfinanszírozott operatív programokra együttesen rendelkezésre álló (tálcímén tartalmát) és hazai társfinanszírozást is tartalmazó forrásokhoz viszonyítva értendők.

Ha külön OP készül a Közép-Magyarországi régióra, akkor vajon miért nem készült a többi régióra? A TOP-ban benne van a főváros is! Teljesen nyilvánvaló az, hogy a főváros fejlesztése burkoltan minden OP-ban vastagon benne van! De még ez sem elég! Még külön létre kellett hozni egy külön OP-ot, amely a teljes forrásból biztosít számára még minden eddigi fölött 3,55%-ot. Ilyen alapon minden OP-on túl megilletné a többi régiót is a saját 3,55%-a, azaz a $6 \cdot 3,55 = 21,3\%$! Ez a pénz azonban sehol sincs! Maradnak a szép szavak, a lózungok, de forrást nem rendelnek azokhoz. **A vidék ismét alulfinanszírozott marad!**

Javaslom: a vidék tisztességes finanszírozása érdekében az arányokat módosítani.

2.4 A 60%-os elképzelés betartása

A 2014-2020-as időszak forrásainak 60%-a a gazdaság fejlesztésére fog menni, szól az alapígéret. De mivel minden összefügg mindennel, és az OP-ok élnek is ezzel, így bármit ki lehet nevezni gazdaságfejlesztésnek. Azaz bármely 60%-ot ki lehet nevezni gazdaságfejlesztőnek, miközben jórészt minden marad a régió? Az OP-okat is úgy fogalmazták meg sajnos, hogy mindenben van minden, mindegyik OP egy keverék. Ha van gazdaságfejlesztési OP, akkor miért szükséges a TOP? Szeretném kimutatva látni, hogy miként valósul meg a 60%-os cél!

2.5 A vidék és a mezőgazdaság

Az OP-ok bármit leírnak, csak azt a szót nem, hogy magyar mezőgazdaság! Az ún. KAP, azaz a Közös Agrárpolitika a magyar mezőgazdaság elsorvasztója, hiszen nem lehetünk konkurensei a francia és a német mezőgazdaságnak. Ezért igyekeznek különféle címeken kivonni a termelésből a magyar szántóterületeket.

Hogyan lehetséges az, hogy e vidékfejlesztésről szóló OP még csak meg sem említi a mezőgazdaságot és az élelmiszeripart? Még annyit sem, hogy ezzel egy külön OP foglalkozik! Ha a vidék bízhat valamiben, akkor az a

mezőgazdaság és az élelmiszeripar! Az alacsony képzettségű vidéki lakosság ehhez ért, de lassan már csak értett! Egy ilyen adottságú mezőgazdasági országot nem szabad falusi turizmusra átállítani, nem lehet a szántókat Natura 2000 területté minősítéssel kiiktatni, kitiltani a mezőgazdasági termelésből!

Javaslom: nyilatkozzon az EU arról tételesen, hogy mennyi és milyen mezőgazdasági terméket és szolgáltatást hajlandó átvenni. A többit pedig hagyadjuk el a világ többi részén. Ennek lehetőségét azonban ne lehetetlenítse el az EU mindenféle magyar mezőgazdasági termelést kiiktatni szándékozó, megszorító intézkedéseivel, mert emiatt súlyos anyagi kárt okoz hazánknak.

2.6 A klímaváltozás káros hatásainak kivédése, mérséklése

Ha valami érinti a vidéket, akkor a klímaváltozás az! Az előbb bemutatott EU-s célok között ez a szempont az 5. Nálunk eltűnik, elkenődik ez is a masszában, a célok tengerében! Ez nagy kár, melynek súlyos következményei lesznek. A CO kibocsátás csökkentése csak egy dolog abból a sokból, amit az alkalmazkodás fogalma jelent, ezért teljesen értelmetlen ezek közül csak egyet kiemelni.

Javaslom: mindent erre a fogalomkörre felfűzni, hiszen minden szakma, minden szakterület tud olyan fejlesztési megoldásokat, amelyek a klímaváltozás negatív hatásait enyhítenék.

2.7 Felmérni és beárazni a vidéki, az országrészenkénti lemaradottságot, a hiányokat

Ha tudjuk azt, hogy kis hazánkban nagyok a területi különbségek, akkor tudnunk kell azt is, hogy melyik ország részben mi hiányzik a lemaradottság, a különbség megszüntetéséhez, mérsékléséhez, azaz mekkora az ország rész forrásigénye! Ha még ezt is tudjuk, akkor ezt árazzuk is be! **Csak akkor beszélhetünk valódi vidékfejlesztésről, ha ezt az összeget rá is fordítjuk a vidékre.**

Javaslom: készüljön az előbbi szellemű valódi vidékfejlesztési, területfejlesztési OP!

3. A szubszidiaritás

Ma már szitokszónak számít? Volt idő, amikor a csapból is ez folyt. Mire megtanultuk kimondani, azonnal felejtsük el? A 4-betűs CLLD az új szubszidiaritás? Vagy szubszidiaritás-pótlék? A források leosztása nélkül szó nem lehet szubszidiaritásról!

4. Eufémia és magyartalanság

Az OP anyagai úgy néznek ki, mintha magyarul lettek volna írva, hiszen mondatokból állnak. A mondatok pedig nagybetűvel kezdődnek és pont van a végükön. Valójában azonban olvasásuk közben a magyar olvasónak szinte állandóan magyarra kell fordítania az írást. Ez nem szaknyelv, nem jogi szakszöveg, hanem hottentotta. Főlegesen használt tömege az idegen szavaknak, hosszú, magyartalan mondatok, szószaporítás, mellébeszélés, ködösítés! Mintha a pályázatírói bikkfanyelv hatalmasodna el kormányzati programokon.

Javaslom: a magát nemzetinek valló kormány ne gyötörje a magyar nyelvet, hanem mutasson példát a pontos, szép magyar nyelv használatában. Kérem, minél előbb adják oda az OP-kat magyar szakos tanároknak és írják le azokat végre magyarul.

Szeged, 2013. november 4.